

Kennis van Duitse taal holt achteruit

Veel te weinig scholieren leren Duits

Achtergrond - 7 februari 2011

Duits op de middelbare school dreigt te verworden tot een vak als filosofie; een zeer specifieke keuze die niet op alle scholen wordt aangeboden.

Die vrees uitte docent Paul Goossen, leraar Duits en initiator van de website Vaklokaal Duits, donderdag tijdens een bijeenkomst over de toekomst van het vak Duits. Hij voegde eraan toe dat hij hoopt dat de politiek ingrijpt omdat het Nederland geld kost als er niet genoeg Nederlanders zijn die de taal van de belangrijkste handelspartner spreken.

Het vak Duits verkeert in een zorgelijke toestand. Maar weinig leerlingen kiezen het vak op de middelbare school, nog veel minder gaan het studeren en er zijn veel te weinig leraren. Tegelijkertijd schreeuwt het bedrijfsleven om werknemers die de Duitse taal beheersen. Tijdens de bijeenkomst Toekomstvak Duits van het Duitsland Instituut (DIA) discussieerden vertegenwoordigers van hbo, universiteit, bedrijfsleven en middelbare scholen over de problemen.

Scholieren hebben weinig interesse voor Duitsland. Het negatieve imago dat het land tot in de jaren negentig had lijkt het inmiddels kwijt, maar er is desinteresse voor in de plaats gekomen, stelde Charlotte Broersma van het Duitsland Instituut tijdens de bijeenkomst.

Het instituut onderzocht in opdracht van het ministerie van Onderwijs hoe scholieren over Duits, Duitsland en de Duitse les denken. Slechts 36 procent van de scholieren vindt het een redelijk interessant land. Ruim 60 procent vindt de taal niet mooi. De taal heeft een zakenimago; vooral nuttig voor handel en economie.

Dat nog maar weinig scholieren de taal kiezen, heeft ook gevolgen voor universiteiten en hogescholen. Leo Tunderman, docent Duits aan de Haagse Hogeschool, moet toezien hoe ieder jaar minder studenten zijn vak kiezen. "Voor Spaans op beginnersniveau hadden we bij ons dit jaar 180 studenten, voor Duits 12. Ook zijn er veel meer studenten die als tweede taal Frans kiezen dan Duits."

De ideale leraar Duits

De ideale leraar Duits is iemand die in Duitsland heeft gewoond, het land goed kent en er enthousiast over kan vertellen.

Bovendien moet de leraar de klas onder controle hebben, zorgt hij/zij voor afwisseling, is grappig, spreekt Duits in de les en kan goed uitleggen.

Bron: Belevingsonderzoek Duits.

Duitse les in het Nederlands

Opvallend is dat een meerderheid van de docenten minder dan een kwart van de les Duits spreekt, blijkt uit het onderzoek. Ruim 10 procent doet dat zelfs nooit, geven de scholieren aan. Paul Goossen en zijn vakgenoot Marcel den Hollander herkennen dat beeld. Het vergt veel van een docent om Duits voor de klas te praten en tegelijk orde te houden, leggen ze uit tijdens de podiumdiscussie. "Daarbij vergroot je de afstand tot je leerlingen als je Duits met ze spreekt", aldus Goossen.

Toch geeft ruim eenderde van de leerlingen aan zelf graag meer Duits te spreken in de les. Meer Duits in de les en in de lesboeken is dan ook een van de aanbevelingen van het DIA-onderzoek.

Het Duitsland Instituut onderzocht ook wat scholieren van het vak Duits verwachten. De ruim duizend ondervraagde leerlingen geven aan dat ze graag wat meer aandacht voor kennis van land en cultuur en voor actualiteiten zouden willen in de les. Ook film, muziek, excursies en contacten met Duitse leeftijdsgenoten spreken hen aan.

"Leerlingen hebben behoefte aan meer dan alleen woordjes en grammatica", meent Anthonya Visser, professor Duitse Taal en Literatuur aan de Universiteit Leiden. "De leraar Duits moet een vakman of -vrouw zijn die veel weet van de taal en cultuur en vooral heel goed is in didactiek. De bijzondere activiteiten moeten niet worden gezien als een extraatje, maar als een onderdeel van de les."

Onbevoegde docenten

Visser hekelt het feit dat het lerarentekort wordt opgelost door ongediplomeerde leraren voor de klas te zetten. "Onbevoegde leraren moeten we afschaffen", zegt

Visser. “Dan hebben we maar niet meer op iedere school Duitse les, maar alleen nog op bepaalde scholen, maar dan wel heel goed.”

Volgens Wolfgang Schreiber van het Goethe-Institut Nederlande is het afschaffen van de onbevoegde leraren juist geen oplossing. “Bij mij in de bibliotheek komen heel veel zij-instromers. Ze zoeken naar extra materiaal in aanvulling op het lesmateriaal. Juist deze zij-instromers zijn heel enthousiast, en ze doen vaak nog een opleiding ernaast.”

[Download het Belevingsonderzoek Duits \(pdf\)](#)

[Download de brochure](#) met de uitkomsten van het Belevingsonderzoek Duits

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/241/kennis-van-duitse-taal-holt-achteruit>